

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku N. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wydanie pisemnej interpretacji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 3 października 2019 r., oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 marca 2017 r., mocą którego zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 6 października 2016 r. w ten sposób, że nakazano pozwanemu wydanie odwołującemu się interpretacji w sprawie jego wniosku z dnia 6 września 2016 r. w zakresie dotyczącym uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz E., Fundusz P. i Fundusz G.: 1) kwot dodatku do wynagrodzeń wypłacanych pracownikom; 2) kwot dodatku do wynagrodzeń wypłacanych pracownikom w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego oraz 3)

uwzględnienia kwot dodatku do wynagrodzenia wypłacanego pracownikom przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że odwołujący się jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Instytut jest podmiotem wykonującym we własnym imieniu działalność gospodarczą, gdyż jako państwowa osoba prawna może prowadzić zarobkową działalność usługową i handlową, a także produkcyjną (art. 2 i 4 ustawy z dnia 2 lipca 2014 r. o swobodzie działalności gospodarczej, jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168).

Sąd podkreślił, że Instytut może oprócz prowadzenia badań, również sprzedawać ich wyniki w ramach działalności o charakterze komercyjnym, w celu umożliwienia ich gospodarczego stosowania, a także na warunkach rynkowych oferować usługi z zakresu swej działalności. Odwołujący się występuje wówczas w obrocie rynkowym w charakterze podmiotu gospodarczego, dostarczającego konkretne usługi (ekspertyzy, certyfikowania), bądź towary (wyniki badań). Instytut nie prowadzi zatem działalności gospodarczej jedynie ubocznie, bowiem jej prowadzenie stanowi narzędzie realizacji jednego z głównych celów, do jakich został powołany. O gospodarczym charakterze działalności Instytutu świadczą też regulacje dotyczące sposobu prowadzenia przez odwołującego się gospodarki finansowej. Tu Sąd wskazał na art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1383), zgodnie z którym instytut badawczy osiąga przychody w związku z prowadzoną działalnością określoną w art. 2 tej ustawy, w tym ze sprzedaży: wyników badań naukowych i prac rozwojowych; patentów, praw ochronnych oraz licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych; prac wdrożeniowych, w tym nadzoru autorskiego i produkcji urządzeń i aparatury oraz innej produkcji lub usług. Trafnie też Sąd pierwszej instancji podkreślił, że § 32 statutu Instytutu stanowi dosłowne powtórzenie art. 18 ust. 7 ustawy o instytutach badawczych, dopuszczając możliwość prowadzenia przez odwołującego się wszelkiej zorganizowanej działalności w celu osiągnięcia zysku przewidzianej w tym przepisie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, istniała również konieczności ustosunkowania się przez organ, w ramach wydawanej odwołującemu się pisemnej interpretacji, do

kwestii dotyczącej uwzględnienia, określonej w pkt 3 wniosku z dnia 6 września 2016 r., należności w podstawie wymiaru zasiłku chorobowego. Instytut wnosił bowiem o wydanie interpretacji w związku ze swoimi obowiązkami jako płatnika składek. Sąd Apelacyjny podkreślił, że za czas niezdolności do pracy pracownika pracodawca w pierwszej kolejności wypłaca wynagrodzenie chorobowe, które oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Od wynagrodzenia chorobowego naliczana jest z kolei składka na ubezpieczenie zdrowotne. W związku z powyższym ustalenie właściwej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego dla ubezpieczonych, co do zasady, wiąże się z obowiązkiem przedsiębiorcy do dokonania świadczenia o charakterze publicznoprawnym.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na jej oczywistą zasadność, w aspekcie, dotyczącym przyjęcia, że instytuty badawcze posiadają status przedsiębiorcy oraz, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest do wydawania pisemnych interpretacji także w kwestiach zasiłkowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Chybiony jest bowiem zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby

głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika.

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 marca 2019 r., II UK 555/17 (LEX nr 2638605), dokonał wykładni, zgodnie z którą instytuty badawcze są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, uprawnionymi do wystąpienia do organu rentowego o pisemną interpretację na podstawie art. 10 tej ustawy. Biorąc bowiem pod uwagę, że instytuty badawcze podlegały obligatoryjnemu wpisowi do rejestru przedsiębiorców, a także w sposób zorganizowany i ciągły prowadziły działalność zarobkową, wykonując różnorodne ekspertyzy dla instytucji państwowych (na przykład sądów), a także dla potrzeb przemysłu, zwiększając w ten sposób potencjał finansowo - organizacyjny instytutu oraz potęgując innowacyjność oraz konkurencyjność innych przedsiębiorców, instytuty badawcze były (są) przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, uprawnionymi do wystąpienia do organu rentowego o pisemną interpretację na podstawie art. 10 tej ustawy. Konstatacje te znalazły także odzwierciedlenie w zapisach statutowych Instytutu (§ 32 statutu). Stąd Sąd słusznie nałożył na ZUS obowiązek wydania interpretacji.

W drugiej części wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący dokonał uproszczenia, wskazując, że organ rentowy nie jest zobowiązany do wydawania pisemnych interpretacji w kwestiach zasiłkowych.

Podstawę wymiaru wynagrodzenia za czas choroby i zasiłków chorobowych, przysługujących pracownikowi, ustala się przyjmując przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Jeśli zatrudnienie pracownika trwa krócej, w podstawie wymiaru uwzględnia się wynagrodzenie za pełne kalendarzowe miesiące ubezpieczenia. Tak stanowi art. 36 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej w związku z art. 92 § 2 k.p. Przy czym, zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy zasiłkowej, podstawą wymiaru świadczeń chorobowych przysługujących z tytułu

pracy w pełnym wymiarze czasu pracy nie może być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% tego wynagrodzenia.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracownika stanowią przychody ze stosunku pracy i stosunków pokrewnych, czyli wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz pieniężna wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty (bez względu na źródło ich finansowania), a w szczególności wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop, a także świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Oznacza to, że pytanie o uwzględnienie kwot dodatku do wynagrodzenia wypłacanego pracownikom, wprost odnosi się do obowiązku ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a dopiero w dalszej kolejności, do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, gdyż tę stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone już pracownikowi za wskazany w ustawie okres.

Podstawa wymiaru zasiłku chorobowego (wynagrodzenia chorobowego) jest zatem ściśle związana z podstawą wymiaru składek, ale jest jej pochodną. Nie ma możliwości prawidłowego wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, jeśli nie została prawidłowo ustalona wartość wynagrodzenia, stanowiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Innymi słowy rozstrzygnięcie czy kwoty dodatku do wynagrodzenia wypłacanego pracownikom wpływają na podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, stanowi zagadnienie pierwotne w stosunku do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Rację ma zatem Sąd Apelacyjny, twierdząc, że zagadnienie przedstawione przez wnioskodawcę dotyczy bezpośrednio obowiązku świadczenia składek na ubezpieczenia społeczne.

Przedsiębiorca nie może natomiast wystąpić do ZUS z wnioskiem o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania tych przepisów, które regulują prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i zasady ich wypłaty. Dotyczy to również ustawy o świadczeniach pieniężnych z

ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Tu należy zgodzić się ze skarżącym.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.